G-4 in Europa

jaargang 2 - nummer 2 - mei 2006

amsterdam - den haag - rotterdam - utrecht

AMSTERDAM
DEN HAAG
ROTTERDAM
UTRECHT

G-4 in Europa

Inhoud

4

Steden voor vrijheid, veiligheid en recht
Steden vormen de frontlinie bij de aanpak van crises, rampen en overlast. De G-4 pleiten voor meer betrokkenheid van decentrale overheden bij het Europese veiligheidsbeleid.
Pagina 4 - 7

9

Leer de EU kennen in Brussel
Wat gebeurt er in Brussel, wie is belangrijk voor mijn werkterrein, op dat soort vragen krijgt u antwoord tijdens een werkbezoek aan EU-instellingen en –medewerkers van de EU in Brussel.
Pagina 9

10

Europa gecommuniceerd
De Europese Commissie wil de kloof tussen 'Europa' en de bevolking dichten met Plan D: Democratie, Dialoog en Debat. De G-4 dragen een steentje bij.
Pagina 10

12

Oogkleppen af en samenwerken
De wortels van europarlementariër Max van den Berg liggen in de lokale politiek. Hij reist twee dagen per week door het land om te horen wat er leeft.
Pagina 12

14

Een gewone dinsdag?
Op 9 mei 1950 gaf de Franse minister Schuman de eerste aanzet tot de eenwording van Europa. Sinds 1985 is 9 mei Dag van Europa.
Pagina 14

15

Luchtkwaliteit: Den Haag en Brussel
Bouwend Nederland zit op slot door problemen met de regelgeving voor luchtkwaliteit. Wat doen de G-4 om de problemen op te lossen?
Pagina 15

Voorwoord

Wim Deetman

2006 is voor de steden in de Europese Unie een belangrijk jaar. Er staan zaken op stapel waar de G-4 nauw bij betrokken moeten zijn. Dankzij ons kantoor in Brussel lukt dat steeds beter.

De G-4-lobby voor de nieuwe structuurfondsperiode 2007-2013 is in volle gang. Hoeveel geld komt er naar Nederland, hoe wordt het verdeeld, dat is nu de hoofdkwestie. Ook moeten er operationele programma's worden opgesteld zodat we direct in 2007 kunnen starten met de uitvoering.

Daarnaast hebben de G-4 in 2005 voor de Lissabonstrategie een gezamenlijke visie en strategie gepresenteerd onder de titel *Meet the Challenge* en hebben we een bijdrage geleverd aan het Nationaal Hervormingsprogramma. Dit jaar wordt het G-4-actieprogramma opgesteld waarin we als G-4 laten zien wat onze bijdrage is aan de Lissabondoelstelling.

Als gevolg van de uitkomsten van de referenda in Frankrijk en Nederland staat het ontwerp-grondwettelijk verdrag op losse schroeven. In de tussentijd heeft de Europese Unie invloed op het functioneren van decentrale overheden en op het dagelijks leven van de inwoners van de grote steden. De G-4 willen in dit kader een bijdrage leveren aan het totstandkomen van een duurzame en systematische dialoog tussen de Europese Commissie en de decentrale overheden (de zogenaamde territoriale dialoog), en aan de discussie over welke overheid wat mag doen, ook wel 'subsidiariteit' genoemd.

Dit magazine komt niet voor niets uit in de maand mei. Het is de maand waarin we herdenken, de bevrijding vieren en dankbaar zijn voor de relatieve rust in de Europese Unie. Omdat die rust niet vanzelfsprekend is, werken de lidstaten steeds meer samen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht. De steden hebben een belangrijke eigen verantwoordelijkheid. Als G-4 nemen we dan ook deel aan Europese netwerken die kennis en ervaring over veiligheid, vrijheid en recht uitwisselen. Zeker zo belangrijk is dat we eigen activiteiten ontplooien en gezamenlijk lobbyen in Brussel. U kunt er meer over lezen op pagina 4 (en verder) van dit blad.

Ik hecht er belang aan dat we op 9 mei de Dag van Europa vieren in onze steden. Op 9 mei 1950 gaf de Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman de doorslaggevende aanzet tot een verenigd Europa, met wat is gaan heten De verklaring van Schuman. Deze dag is een symbool voor de vrede en veiligheid in Europa, dankzij de Europese Unie. Het is belangrijk dat we blijven samenwerken én naar elkaar en de bevolking blijven luisteren om zo onze bijdrage te leveren aan de Europese samenwerking.

Drs. Wim Deetman
Burgemeester van Den Haag

4

G-4 in Europa

Dit is een uitgave van de G-4. Via dit blad willen de vier grootste steden van Nederland inzicht geven in de relatie tussen de gemeenten en de Europese Unie.

amsterdam - den haag - rotterdam - utrecht

Europees veiligheidsbeleid en de G-4

Steden voor vrijheid, veiligheid en recht

Steden vormen de frontlinie bij de aanpak van crises, rampen en overlast. Dat is de kernboodschap van de Rotterdamse burgemeester Opstelten over het Europese veiligheidsbeleid. Opstelten is namens de G-4 verantwoordelijk voor de lobby voor openbare orde en veiligheid en heeft als lid van het Europese Comité van de Regio's een rapport geschreven over het Europees veiligheidsbeleid dat in 2004 is vastgelegd in het Haags Programma. De burgemeester pleit voor meer betrokkenheid van decentrale overheden bij het Europees beleid. Zijn advies is positief ontvangen.

In het G-4-werkprogramma voor 2005 is openbare orde en veiligheid (OOV) tot lobbydossier benoemd, met burgemeester Opstelten als bestuurlijk trekker. Het doel is na te gaan in hoeverre OOV raakvlakken heeft met het EU-beleid en welke onderdelen nadrukkelijk om een stedelijke inbreng vragen. Daarbij zijn drie actielijnen benoemd: het nauwer betrekken van de stedelijke OOV-afdelingen, het agenderen van de stedelijke veiligheid via de netwerken Eurocities en Securcity en een stedelijke inbreng voor dit dossier in het Comité van de Regio's en het Europees Parlement.

Werkbezoeken

Voorjaar 2005 organiseerde het G-4-kantoor op initiatief van de gemeente Amsterdam een werkbezoek aan Brussel voor de managementteams van de afdelingen OOV van de G-4-steden. De OOV-medewerkers spraken met europarlementariërs en vertegenwoordigers van de Europese Commissie en de Permanente Vertegenwoordiging over de relevantie van het nieuwe EU-beleid voor de grote steden. Eén van de conclusies van het werkbezoek was dat het voor de G-4 belangrijk is zelf direct voeling te houden met de Europese ontwikkelingen. Najaar 2005 bracht de Rotterdamse Raadscommissie Bestuur en Veiligheid een werkbezoek aan Brussel, waarin ook het veiligheidsbeleid centraal stond.

Netwerken

De G-4 waren al enkele jaren actief in Europese netwerken op het gebied van veiligheid. Den Haag is voorzitter van Eurocities Working Group on Urban Security en Rotterdam heeft, in nauw overleg met de andere G-4-steden, het Nederlandse netwerk Securcity (zie kader op pag. 6) opgericht. In beide netwerken worden kennis en ervaring op het gebied van stedelijke veiligheid uitgewisseld met andere Europese steden. De OOV-afdelingen en andere gemeentelijke diensten die bij het veiligheidsbeleid zijn betrokken, blijken hier veel nuttige ervaringen en nieuwe inzichten op te doen. Op 15 juni organiseert de gemeente Rotterdam de internationale slotconferentie van Securcity (zie www.urbact.org/securcity).

Rotterdamse rapportage

Burgemeester Opstelten werd in april 2005 benoemd tot rapporteur van de commissie CONST (Constitutionele aangelegenheden en Europese governance van het Comité van de Regio's). Het rapporteurschap gaf hem de gelegenheid om de stedelijke dimensie van veiligheid onder de aandacht te brengen van de Europese beleidsmakers en -verantwoordelijken.

Burgemeester Opstelten tijdens het verdedigen van zijn advies aan het Comité van de Regio's

In december 2005 heeft Opstelten zijn advies uitgebracht. Het gaat in op maatschappelijk belangrijke thema's als crisismanagement, bestrijding van terrorisme en georganiseerde criminaliteit. Van groot belang is dat het advies de nadruk legt op de rol die regionale en lokale overheden op deze terreinen zelf kunnen spelen. Het advies geeft aan hoe de overheden actief een bijdrage kunnen leveren aan het EU-beleid. Dit is belangrijk omdat regionale en lokale overheden in veel gevallen in de frontlinie liggen en als eersten bestuurlijk en operationeel moeten reageren bij onder meer terrorisme, rampen of (georganiseerde) criminaliteit. Regionale en lokale overheden kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren aan een voor burgers zichtbare en merkbare verbetering van het Europees beleid voor vrijheid, veiligheid en recht.

Belangrijke algemene aanbevelingen uit het advies zijn onder meer het verbeteren van de informatiepositie van regionale en lokale overheden, het ontwikkelen van een meer systematische en gestructureerde visie op het beleid inzake vrijheid, veiligheid en recht en het ontwikkelen van heldere communicatie met de bevolking. Daarnaast zijn aanbevelingen opgenomen over onder meer professionalisering van crisismanagement, bestrijding van terrorisme en over grondrechten, integratie, bescherming van persoonsgegevens, georganiseerde criminaliteit, het voorkomen en verminderen van geweld en overlast, een gemeenschappelijke asielruimte en migratiepolitiek.

Direct

Het advies is in een wat directere stijl geschreven dan gebruikelijk in het Comité van de Regio's. Met concrete aanbevelingen en directe taal wil Opstelten bredere belangstelling voor het onderwerp trekken. Deze 'Rotterdamse aanpak' leverde zelfs enige moeilijkheden op met de vertaling. 'Doe dit' en 'maak dat' leken niet zo te passen in de Franse schrijfstijl voor adviezen. En de Griekse en Italiaanse vertaling van het woord 'integriteit' kostte ook enige hoofdbrekens. Door alle vertaalperikelen was het conceptadvies pas in een laat stadium in alle talen beschikbaar voor de vergadering van de commissie CONST, begin december. Daardoor hadden niet alle leden voldoende gelegenheid het advies goed te bestuderen in hun eigen taal. De voorzitter loste dat creatief op. Hoewel het advies brede steun kreeg van de vergadering, vroeg hij of één van de leden toch tegen wilde stemmen. Als de commissie het rapport unaniem goedkeurt, mogen tijdens de plenaire vergadering namelijk geen amendementen meer worden ingediend. Commissaris van de Koningin Jansen van Overijssel, die eerder zijn waardering voor het advies uitsprak, wilde daarom wel formeel tegen stemmen. Daarmee bereikte hij dat de leden meer gelegenheid kregen wijzigingsvoorstellen in te dienen en bovendien dat de rapportage meer aandacht kreeg bij de plenaire bespreking.

Goedgekeurd

Het advies van Opstelten is op 16 februari alsnog met algemene stemmen goedgekeurd door de plenaire vergadering van het Comité van de Regio's. Europees commissaris Frattini was bij die bespreking aanwezig, en dat is vrij ongebruikelijk. Frattini onderstreepte daarmee het belang dat hij aan de betrokkenheid van decentrale overheden hecht. In zijn toespraak gaf hij vervolgens nog eens aan dat hij graag gebruik wil maken van de lokale en regionale kennis en dat de lagere overheden volledig worden betrokken bij de herziening van het Haags Programma (zie pag. 6) in het najaar. Frattini bevestigde ook dat de Europese Commissie, op uitnodiging van burgemeester Opstelten, in oktober een Europees Integratieforum wil organiseren in Rotterdam.

De komende periode zal de Europese Commissie nog meerderde beleidsnota's en subsidieprogrammma's publiceren die voor OOV belangrijk kunnen zijn. Burgemeester Opstelten zal zich ook in de komende tijd actief blijven inzetten voor de positie van de grote steden in het EU-veiligheidsbeleid.

Marieke Kleijbeuker en Chris de Lange
gemeente Rotterdam
c.lange@obr.rotterdam.nl

Steeds Europeser

Vrijheid, veiligheid en recht zijn vooral het domein van de nationale overheden. Toch is het ook bij uitstek een beleidsterrein waarvoor alle overheidslagen moeten samenwerken. De terreuraanslagen in Londen en Madrid en de wateroverlast die grote gebieden van Europa in 2005 heeft geteisterd, zijn slechts enkele van de vele voorbeelden waarbij lokale en regionale overheden in hoge mate (eerst)verantwoordelijk zijn voor een adequate aanpak.

Het EU-beleid voor vrijheid, veiligheid en recht beperkte zich in het verleden vooral tot afspraken over samenwerking van politie en justitie bij grensoverschrijdende veiligheidsproblemen. In de jaren negentig kwam daar verandering in. De aanpak van georganiseerde misdaad en terrorisme en het immigratie- en integratiebeleid vroegen om een Europese aanpak.
Stap voor stap hebben de lidstaten hun gestaag groeiende samenwerking vastgelegd in verdragen. In het Akkoord van Schengen (1985) werden afspraken gemaakt over het afschaffen van de controles aan de binnengrenzen en het verbeteren van de controles aan de buitengrenzen. In het Verdrag van Maastricht (1993) werd de samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van justitie en binnenlandse zaken versterkt. De samenwerking bestrijkt het asielbeleid, overschrijding van de buitengrenzen, immigratie, bestrijding van drugs en drugsverslaving, bestrijding van fraude met een internationale dimensie, justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken, en samenwerking op politie- en douanegebied.

Verdragen

In het Verdrag van Amsterdam werd de samenwerking verder verdiept door een ruimte te creëren van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid met grotere en meer toegespitste aspiraties, doelmatiger en meer democratische methodes en met een evenwichtiger rol voor de instellingen. Met een ruimte van vrijheid wordt gedoeld op het vrij verkeer van personen met open binnengrenzen, de bescherming van de mensenrechten en de bestrijding van discriminatie. De ruimte van veiligheid refereert aan de strijd tegen criminaliteit, en dan vooral terrorisme, mensenhandel, misdrijven tegen kinderen, drugshandel, wapenhandel, corruptie en fraude. Een ruimte van rechtvaardigheid houdt in dat de Europese Unie gelijke toegang van burgers tot de rechter garandeert en samenwerking tussen de justitiële autoriteiten bevordert.

Haags Programma

De Europese samenwerking op het gebied van vrede, veiligheid en rechtvaardigheid is uitgewerkt in vijfjarenplannen. Op de buitengewone Europese Raad van Tampere (Finland) in 1999 werden de doelstellingen voor de periode tot 2004 vastgelegd. De regeringsleiders waren van mening dat de ruimte van vrede, veiligheid en rechtvaardigheid even belangrijk is als de totstandkoming van de interne markt. Op de Europese Raad van 4 en 5 november 2004 in Den Haag werd onder Nederlands voorzitterschap het Haags Programma vastgesteld, waarin de tien prioriteiten voor de komende vijf jaar zijn vastgelegd. Deze zijn uitgewerkt in een actieplan en meerdere kaderprogramma's.

Voor een overzicht van subsidies voor recht, vrede en veiligheid zie pagina 16.

Wat is Securcity?

Securcity is een netwerk van twaalf steden die kennis en ervaringen uitwisselen op het gebied van veiligheidsbeleid. Het project bestaat uit drie onderdelen: een vergelijkend onderzoek, vijf thematische werkgroepen en werkbezoeken aan voorbeeldprojecten. Het vergelijkend onderzoek is uitgevoerd door Euricur (het European Institute for Comparative Urban Research) en onder de titel The Safe City onlangs in boekvorm gepubliceerd. Daarnaast zijn er vijf werkgroepen: Youth Crime and Education, Commercial Investment in a Public Setting, Drugs and Insecurity, Citizen Participation en Fear of Crime. Elke werkgroep wordt geleid door één van de deelnemende steden. De werkgroepen komen enkele keren per jaar samen, telkens in een andere stad. Dat biedt ook de gelegenheid voorbeeldprojecten te bezoeken en ervaringen te vergelijken. Securcity is in 2003 opgericht door de gemeente Rotterdam en krijgt subsidie uit het Urbactprogramma, een programma van de Europese Commissie dat kennisuitwisseling tussen steden stimuleert. De andere deelnemende steden zijn Den Haag, Heerlen, Birmingham, Glasgow, Leeds, Gera, Helsinki, Warschau, Praag, Ljubljana en Bari. De slotconferentie van Securcity op 15 juni in Rotterdam staat ook open voor andere belangstellenden.

Meer informatie: www.urbact.org/securcity

Criminelen buiten de deur

De gemeente Amsterdam wil criminelen buiten de deur houden bij Europese aanbestedingen. Dat gebeurt met een aanpak die inmiddels door de Raad van Europa is benoemd tot *Best Practice.* Overheden in binnen- en buitenland hebben veel belangstelling en nemen de methode over. Potentiële opdrachtnemers worden aan de hand van Europese richtlijnen gescreend.

De Europese richtlijn voor overheidsopdrachten biedt de mogelijkheid om eisen te stellen aan toekomstige opdrachtnemers op het gebied van integriteit, financieel-economische draagkracht en geschiktheid.
De gemeente Amsterdam heeft hierop een screenings- en bewakingsaanpak gebaseerd die voorkomt dat de stad zaken doet met rechtspersonen, rechtsvormen of natuurlijke personen die de professionele integriteit niet hoog in het vaandel dragen.

De aanpak houdt in dat ondernemingen worden getoetst aan de hand van de in de Europese richtlijn benoemde criteria. De criteria zijn te onderscheiden in uitsluitingsgronden, selectiecriteria en geschiktheidseisen. De praktische toepassing van deze criteria wordt verder afgekaderd door jurisprudentie op nationaal en - niet in de laatste plaats - Europees niveau.

Focus

Sinds december 2000 wordt de SBA-procedure toegepast bij alle Europese aanbestedingen van gemeentelijke diensten en bedrijven. Dit gebeurt door bureau Screenings- en Bewakingsaanpak (SBA), dat werkt voor de hele gemeente. Aanvankelijk lag de focus op de persoon van de gegadigde of inschrijver, dus de onderneming die in aanmerking wilde komen voor gunning. Na toetsing van deze persoon aan de Europese standaarden in de richtlijnen werd een risicoprofiel opgesteld. Op basis van dit profiel werden maatregelen aanbevolen om de risico's weg te nemen, respectievelijk zo veel mogelijk te beperken. De aanbestedende dienst werd geadviseerd deze maatregelen te vertalen naar contractclausules.
Gaandeweg heeft bureau SBA ruime ervaring opgedaan met aanbestedende diensten van diverse pluimage en werd ook meer gekeken naar de eigen werkprocessen. De gemeentelijke opdrachtgevers in de bouwsector bleken al behoorlijk kennis en ervaring te hebben met toepassing van de Europese aanbestedingsregels. Andere aanbestedende diensten waren minder bekend met het fenomeen.
In dat geval was het noodzakelijk om vanuit bureau SBA de risicobeperkende focus ook te richten op de aanbestedingsprocessen en procedures van de aanbestedende dienst.

Weerstand

Sinds de instelling van bureau SBA is er behoorlijk wat veranderd in de wijze waarop diensten aanbesteden. Toekomstige projectleiders worden via opleidingen en werkinstructies bekend gemaakt met de praktische en juridische aspecten van het Europees aanbesteden. De aanvankelijk (passieve) weerstand tegen de ogenschijnlijke complexheid van een Europese aanbestedingsprocedure is veranderd naar meer interesse voor de toegevoegde waarde van een eensluidende Europese aanpak.

De Amsterdamse methodiek van screening en bewaking bij Europees aanbesteden staat in de belangstelling van zowel overheden in (toekomstige) lidstaten als instanties van de EU. De Raad van Europa heeft hier een bijdrage aan geleverd door SBA te benoemen tot een *Best Practice.*

Amsterdam heeft inmiddels landen als Duitsland en België, maar ook nieuwkomers als Roemenië, Letland, Tsjechië en Polen geadviseerd over het gebruik van de screenings- en bewakingsaanpak in aanbestedingsprocessen. Maar we hoeven het niet altijd over de grens te zoeken: in maart dit jaar heeft de provincie Gelderland naar Amsterdams voorbeeld een eigen bureau Screenings- en Bewakingsaanpak opgetuigd.

Resham Newalsing
Bureau Screenings- en Bewakingsaanpak gemeente Amsterdam, tel. (020) 552 23 15, rnewalsing@bda.amsterdam.nl

De week van...

Simone van Raak

Simone van Raak is adviseur Europese Zaken bij de afdeling Bestuurlijke, Internationale en Subsidiezaken (BIS) van de gemeente Utrecht. Ze werkt gemiddeld twee dagen per week in het Brusselse G-4-kantoor. In deze rubriek vertelt ze over haar werkzaamheden in een willekeurige week.

Maandag 6 maart

Na een heerlijke week skiën in Oostenrijk en een lange barre tocht naar huis, de eerste tweehonderd kilometer duurde maar liefst tien uur, begint maandag weer een nieuwe week werken aan Europa. Deze week werk ik maandag en dinsdag in Utrecht. Maandagochtend begint met een subsidieoverleg. In Utrecht zijn we bezig met het uitbouwen van een subsidiebureau waarmee we kunnen inspringen op onder meer de nieuwe Europese subsidieprogramma's vanaf 2007. Naast de mogelijkheden via de Europese structuurfondsen willen we beter gebruik maken van andere programma's, zoals het 7e Kaderprogramma, Cultuur 2007 en kaderprogramma's op het gebied van recht, vrijheid en veiligheid. Na dit overleg waag ik me aan de geweldige stapel e-mail, zo'n 280. Gelukkig eigenlijk dat er veel spam tussen zit. 's Middags hebben we ons vierwekelijkse werkoverleg internationaal. We praten bij over de laatste ontwikkelingen rond de stedenbanden met Brno in Tsjechië en Léon in Nicaragua, het programma voor landen van herkomst en Europese zaken.

Dinsdag 7 maart

De hele dag geen afspraken. Ik heb genoeg tijd voor het schrijven van een aantal artikelen voor G-4 in Europa, het voorbereiden van mijn deelname aan het Economic Development Forum van Eurocities eind maart in Boedapest, het maken van een presentatie voor een gastcollege over Utrecht en Europa dat ik half maart geef op de Universiteit van Utrecht en nog een paar kleine dingen. En natuurlijk aan het eind van de dag, het is 7 maart, nog even langs de stembus.

Woensdag 8 maart

Vandaag reis ik samen met stagiaire Christa Stoop naar Brussel. Christa gaat zich verdiepen in de Europese ontwikkelingen rond aanbesteden en staatssteun. Woensdagavond is er een Nederlandse borrel in Brussel. Als nieuweling in Brussel wil ik dit wel eens meemaken en Nederlandse Brusselaars ontmoeten. Ik spreek met mensen van diverse (lobby)organisaties en bedenk me hoeveel ik nog kan leren in deze bijzondere wereld. Na de borrel en het eten van een bord pasta gaat het lichtje uit, en vertrekken Christa en ik naar ons hotel.

Donderdag 9 maart

Vandaag staat een bijeenkomst voor stedelijke Europacoördinatoren, oftewel *making connections* in Brussel, op het programma. Doel is kennis te maken met collega-Europacoördinatoren en discussiëren over hoe steden zich organiseren rondom Europese zaken. De animo voor de conferentie blijkt groot. Zo'n vierhonderd mensen hebben zich aangemeld. Helaas beland ik hierdoor met Christa in de *hearing room.* Via een scherm en koptelefoon kunnen we de bijeenkomst volgen. Eerlijk gezegd valt het allemaal wat tegen, de speeches zijn erg lang en de ruimte voor discussie is beperkt.

Vrijdag 10 maart

Ik besluit af te haken voor de tweede dag *making connections* en nog wat te werken op het kantoor in Brussel. De week zit er weer op en ik vertrek met de vrijdagmiddagtrein naar vrienden in Tilburg. Maar niet voordat ik voor hen een heerlijke doos echte Brusselse bonbons heb gehaald.

Simone van Raak

Leer de EU kennen in Brussel

Brussel ligt op een steenworp afstand van de G-4-steden, maar toch heeft u misschien geen idee wat er gebeurt. Wilt u daar achter komen, dan is een werkbezoek aan het G-4-kantoor en aan Brusselse instellingen een goede mogelijkheid.

Het kantoor in Brussel heeft al vele werkbezoeken georganiseerd. Enkele thema's waren volksgezondheid, sociaal beleid en openbare orde en veiligheid. Het doel is ambtenaren en politici te laten kennismaken met Brussel: waarom is Brussel voor mijn werkterrein belangrijk en wat is er dan zo belangrijk? Ook in 2006 staan werkbezoeken op het programma. In mei is er bijvoorbeeld een werkbezoek over Europa en verkeer. Ook de thema's ruimtelijke ordening, nieuwe Europese subsidieprogramma's en jeugdbeleid komen waarschijnlijk aan bod. Daarnaast maakt het G-4-kantoor een programma voor nieuwe raadscommissies en nieuwe collegeleden. Ook andere onderwerpen behoren tot de mogelijkheden, afhankelijk van de vraag.

Bij een werkbezoek aan Brussel kan een bezoek aan het G-4-kantoor niet ontbreken, het is een mooie plek waar de G-4-samenwerking fysieke werkelijkheid is geworden. Naast het kantoor is een bezoek aan het Europees Parlement of de Europese Commissie een vast onderdeel. Om een idee te geven, volgen hier enkele voorbeelden.

Sleutelfiguren

In maart 2005 bracht de concerndirectie van de gemeente Utrecht een bezoek aan Brussel. Doel was kennis te maken met de medewerkers van het G-4-kantoor en andere sleutelfiguren in Brussel, zoals de vertegenwoordiging van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de Europese Unie en de Europese Commissie. De concerndirectie kon bijpraten over de structuurfondsperiode 2007-2013 en eventuele subsidiemogelijkheden voor de gemeente Utrecht.

Ook het Instituut van Directeuren van Amsterdam bracht een bezoek aan Brussel. De directeuren bezochten het Europees Parlement voor een lunchbijeenkomst met vier Nederlandse europarlementariërs. Vervolgens vertelden sprekers van de Europese Commissie en de Permanente Vertegenwoordiging in het G-4-kantoor over onder meer de nieuwe structuurfondsperiode, economische zaken en milieu.

Informatief

Het managementteam van de bestuursdienst van de gemeente Den Haag bezocht Brussel in november 2005. Naar aanleiding van het bezoek heeft het Haagse managementteam voorgesteld om Brussel en Den Haag dichter bij elkaar te brengen door middel van detacheringen. Medewerkers kunnen voor periodes van minimaal een maand op kosten van de Haagse directie meewerken op het G-4-kantoor. De gegadigde medewerker bereidt de detachering voor door op een A4-tje aan te geven wat hij of zij gaat doen en denkt te bereiken. Uitgangspunt is dat de detachering profijtelijk moet zijn voor zowel de Haagse vertegenwoordiging en de G-4 in Brussel als voor de betrokkene en zijn of haar directie.

In 2005 brachten de Rotterdamse raadscommissie Bestuur en Veiligheid, de economen van het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam en de financiële controllers van de gemeente werkbezoeken aan Brussel. Er werd een bezoek georganiseerd voor de Rotterdamse juristen en begin 2006 bracht de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid een bezoek aan de Europese instellingen om de Europese bewustwording binnen de dienst te versterken.

Bent u geïnteresseerd in een werkbezoek aan Brussel, dan kunt u contact opnemen met Edith van Rees, G-4-kantoor, tel. 0032 2 737 1030.

Het Instituut van Directeuren van Amsterdam bezocht Brussel op 8 en 9 februari 2006. Op het programma stond een werklunch in het EP met Nederlandse europarlementariërs, discussies met een vertegenwoordiger van de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging, met ambtenaren bij de Europese Commissie en met kabinetsmedewerkers van twee Europees commissarissen. Ook was er een diner met vooraanstaande Nederlandse journalisten.

Europa gecommuniceerd

De afwijzing van de Europese grondwet bij de referenda in Nederland en Frankrijk heeft de kloof tussen de EU en haar inwoners duidelijk zichtbaar gemaakt. De staatshoofden en regeringsleiders van de EU-lidstaten hebben daarom opgeroepen tot een periode van bezinning. De Europese Commissie levert daar een bijdrage aan met het in oktober 2005 gepubliceerde Plan D – waarbij D staat voor Democratie, Dialoog en Debat. De Commissie biedt met dit plan een aanpak om het publieke debat over de toekomst van de Europese Unie aan te zwengelen.

De Europese Commissie heeft onlangs ook een witboek aangenomen waarin ze haar visie op de implementatie van een communicatiebeleid van de EU beschrijft. Daarnaast bakent het de gebieden af waar consultatie en gezamenlijk optreden met andere EU-instellingen, lidstaten en overige partners nodig is. Enkele voorbeelden hiervan zijn de vaststelling van gemeenschappelijke beginselen (zoals de vrijheid van meningsuiting), inspraak voor de burger, educatie en werken met media en nieuwe technologieën zoals internet.
De Commissie geeft in het witboek aan dat de communicatie van de EU-instellingen de afgelopen jaren ontoereikend is geweest om de kloof tussen de Europese Unie en burgers te dichten. De Commissie stelt daarom een fundamenteel andere aanpak voor. Zo zou er dialoog moeten komen in plaats van de tot nu toe gebruikelijke eenrichtingscommunicatie en dient de burger centraal te staan in plaats van de Europese instellingen. Ook dient communicatie over de EU veel meer georganiseerd te worden vanuit decentrale instellingen en overheden dan vanuit het afstandelijke en abstracte 'Brussel'.
Burgers zouden beter geactiveerd kunnen worden via bijvoorbeeld voorlichting. Niet alleen over EU-instellingen en Europees beleid, maar ook over instrumenten als internet die behulpzaam zijn bij het informeren over Europees beleid en deelname aan het debat. De Europese Commissie vraagt om suggesties over de wijze waarop ze de burger kan bereiken. Ook zouden de media en internet gebruikt kunnen worden om meer over Europese zaken te communiceren en de Europese Unie een duidelijker identiteit te geven.

De Europese Commissie nodigt Europese instellingen, de lidstaten, de lokale en regionale overheden en andere belanghebbenden uit om te reageren op het witboek en hun mening te geven over de beste manier om de burger te bereiken.

Meer informatie over het Europese communicatiebeleid: europa.eu.int/comm/communication_white_paper/index_nl.htm

Wat doen de G-4 aan communicatie over Europa?

De Europese Commissie roept alle overheden op om zich hard te maken voor meer communicatie over de EU. De G-4-steden waren al actief op dit terrein en intensiveren hun inspanningen.

Voorafgaand aan het referendum over de Europese grondwet organiseerde de gemeente Utrecht debatten over de Europese grondwet, samen met debatorganisatie Tumult. Sprekers waren onder anderen Max van den Berg (Europees Parlement, PvdA), Farah Karimi (Tweede Kamer, GroenLinks) en Erik Wesselius (Comité Grondwet Nee). Ook organiseerde Utrecht een tentoonstelling over Europese projecten in de stad.
De gemeente Rotterdam haalde een verkleinde versie van *Image of Europe* naar de stad, de tentoonstelling van Rem Koolhaas die eerder in Brussel heeft gestaan. Verder waren er drie debatten met europarlementariërs en hielden europarlementariërs spreekuren in de bibliotheek.

Voor en tegen

In Den Haag werd in de aanloop naar het referendum ook gedebatteerd. Onder meer Joop Wijn, staatssecretaris Financiën en voorstander van de grondwet, en Hilbrand Nawijn (LPF), tegenstander van de grondwet, namen het tegen elkaar op. Op 2 mei lanceerde staatssecretaris Atzo Nicolaï onder veel mediabelangstelling de Haagse EU-Grondwettram.

Debat in Utrecht over de Europese grondwet, met Farah Karimi en Maarten van Rossem.

Amsterdam organiseerde op 24 mei, samen met het ministerie van Buitenlandse Zaken, het Nederlands Debatinstituut en het Europees Parlement een openbaar raadsdebat dat via lokale omroep Salto live werd uitgezonden. Bijzondere gasten waren staatssecretaris Atzo Nicolaï en de voorzitter van het Europees Parlement, Josep Borrell. Voorafgaand aan het Nederlandse EU-voorzitterschap was in Amsterdam het kunst- en cultuurprogramma *Thinking Forward:* een reeks theatervoorstellingen, concerten en seminars ging vooraf aan een groot muziekfestijn op de Dam dat in alle 25 lidstaten op de televisie werd uitgezonden. In de marge van dit evenement was er vanuit hotel Krasnapolsky een speciale uitzending van actualiteitenrubriek NOVA.

Open Dagen Brussel

Naast de eigen referendumactiviteiten takken de G-4 aan bij andere Europese initiatieven om Europa meer onder de aandacht te brengen. Zoals bijvoorbeeld de jaarlijkse Open Dagen, een initiatief van het Comité van de Regio's en het Directoraat-Generaal van de Regio's van de Europese Commissie. En zoals in Den Haag, waar honderd leerlingen van middelbare scholen een rondleiding kregen langs Europese projecten in de stad.

***Simone van Raak** vertegenwoordiger Utrecht G-4-kantoor*

European Week of Regions and Cities
Brussels
9 – 12 October 2006

Europese week van regio's en steden

Van maandag 9 tot donderdag 12 oktober wordt in Brussel weer de Europese week van regio's en steden gehouden, oftewel de Open Dagen. Vier dagen lang staan de deuren van Brusselse instellingen open. U kunt deelnemen aan zo'n tachtig seminars en workshops rond het thema Investeren in de regio's en steden van Europa. Van 12 tot en met 14 oktober zijn er activiteiten in de G-4-steden.

De Open Dagen worden georganiseerd door het Comité van de Regio's, de Europese Commissie en veertien conglomeraties die samen 134 Europese regio's en steden vertegenwoordigen. De nadruk ligt op het onder de aandacht brengen van initiatieven die economische groei en werkgelegenheid op regionaal en lokaal niveau stimuleren.
Een nieuw onderdeel van de Open Dagen is het *Investors Café,* een ontmoetingsplaats voor regionale en stedelijke vertegenwoordigers, vertegenwoordigers van financiële instellingen en investeerders waar nieuwe financieringsmogelijkheden worden besproken.

De seminars en workshops zijn vrij toegankelijk. De belangrijkste onderwerpen zijn:

- Investeren in concurrerende bedrijven en banen van hoge kwaliteit.
- Onderzoek en innovatie in de regio.
- Investeren in duurzaam gebruik van grondstoffen en milieutechnologie.
- Ondersteuning publiek-private samenwerking (PPS) voor grote infrastructurele projecten.
- Vermindering administratieve last: beheer structuurfondsen 2007-2013.

De G-4 participeren in de conglomeratie van *Capital Cities/Regions Cities for Cohesion.* Overige leden van deze conglomeratie zijn: Association of London Government European Service, Province of Barcelona, Berlin, Brussels – Capital Region, City of Budapest, Ile de France, Lodz, Madrid, Merseyside en Prague.

Meer informatie en inschrijven: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/conferences/od2006

***Sanneke Halfwerk** medewerker G-4-kantoor Brussel*

amsterdam - den haag - rotterdam - utrecht

Europarlementariër Max van den Berg

‘Oogkleppen af en samenwerken’

Max van den Berg is Europeaan in hart en nieren en hij heeft diepe wortels in het lokale bestuur. In de jaren zeventig was hij wethouder voor de PvdA in Groningen. Nog steeds reist hij twee dagen per week door Nederland om te horen wat er leeft in de steden en op het platteland, of om zijn gehoor in spreekbeurten te overtuigen van nut en noodzaak van Europese samenwerking. Vanaf 1999 is Van den Berg delegatieleider van de PvdA-fractie in het Europees Parlement.

‘Ik zie bij lokale overheden wel steeds meer besef dat men belang heeft bij een goed werkend Europa’

Het is duidelijk dat veel mensen de EU als een abstract en afstandelijk instituut beschouwen, maar die hebben natuurlijk nog nooit met een echte europarlementariër zoals Max van den Berg aan tafel gezeten. Toch kun je hem eigenlijk overal tegen het lijf lopen. Hij woont in de weekends in Amsterdam, is drie dagen per week in Brussel en verdeelt de resterende tijd over alles tussen de Wadden en Maastricht. Je vindt hem regelmatig in de restauratie Eerste Klas van het Amsterdamse Centraal Station. “Ik spreek hier vaak af, het is gezellig en het is heel praktisch. Straks stap ik zo weer op de trein naar Brussel.”

Schuld

Omdat hij volksvertegenwoordiger is, vindt Van den Berg dat hij minimaal twee dagen per week ergens in het land moet zijn, “anders ben ik niet goed bezig”. Hij komt ook in de G-4-steden en stuit daar op grote en kleine problemen die hij probeert op te lossen. Regelmatig hoort Van den Berg dat de EU de schuld krijgt van dingen die niet goed gaan omdat lokale ambtenaren en bestuurders de regels van de EU niet kennen of verkeerd interpreteren. “In de Rotterdamse Tarwewijk werd me door de politie verteld dat er problemen waren met jongeren die de straat onveilig maakten met opgevoerde scootertjes. De politie zei dat de Europese regels zouden verbieden om snelheidsbegrenzers op scooters te zetten. Ik heb dat grondig voor ze uitgezocht en toen bleek het juist bij uitstek een lokale bevoegdheid te zijn, dus nu kan de politie de overlast wel aanpakken. Zo zie ik mijn werk als volksvertegenwoordiger: voor concrete problemen een oplossing bieden door dichtbij de mensen te zijn.”

Bijzaak

In zijn Nederlandse contacten merkt Van den Berg vaak dat het Europees bewustzijn bij politici onderontwikkeld is. “Ze zien Europa nog te vaak als bijzaak, terwijl ze er meer kunnen halen aan kennis dan ze nu doen. Interessant genoeg zijn lokale politici en ambtenaren veel meer op samenwerking via allerlei Europese verbanden gericht dan de nationale overheid. Misschien komt dat doordat lokale besturen last hebben van de nationale overheid. De bestuurders denken: laten we maar over de regering heen springen en rechtstreeks naar Europa gaan. Ze praten in Brussel met iemand die gaat over het havenbeleid of ontmoeten collega’s uit EU-landen op een internationaal veiligheidscongres. Dat heeft zin, als lokaal bestuur ben je belangrijk voor Europa. Het is ook erg belangrijk om kennis met elkaar uit te wisselen en van elkaar te leren. Oogkleppen af en samenwerken. De Europese Unie ziet steden als motor van nieuwe ontwikkelingen, terwijl er tussen Den Haag en de steden vaak een gevecht is om bevoegdheden.”

Lissabon

Voor welke opgaven staan de G-4-steden volgens Van den Berg de komende jaren? “De grote slag voor de steden wordt de Lissabonstrategie: het aantrekken van meer en betere banen, investeren in opleidingen en scholing. We kunnen de concurrentie met lagelonenlanden aan als we stimuleren dat er meer werk komt waarvoor je scholing nodig hebt. Europeanen hebben op dat punt een grote voorsprong, die moet je uitbuiten. De steden worden de motor van de economische vernieuwing van Europa, het zijn broedplaatsen en laboratoria voor nieuwe ontwikkelingen.
Het is belangrijk om dat uit te lokken en te stimuleren. Bijvoorbeeld door microkredieten te verstrekken aan arme mensen die maar een paar centen kunnen sparen, dat kun je in Nederland net zo goed doen als in de derde wereld. Nu zijn de leningen van kredietbanken vaak gekoppeld aan schuldsanering. Dat zou anders moeten: geef mensen de mogelijkheid om initiatieven te ontplooien en zelfstandig te worden.”

Kinderpersbureau

De steden moeten blijven inzetten op ontwikkeling van de creatieve economie, zegt Van den Berg: “En daar versta ik niet alleen kunst en de audiovisuele sector onder, maar ook een initiatief als een kinderpersbureau in een achterstandswijk, waar kinderen uit allerlei culturen een krant maken die ook door hun trotse ouders gelezen wordt. Of een project om moeders bij de school van hun kinderen te betrekken. Dit soort kleine initiatieven is heel belangrijk omdat je er informatie mee verspreidt die anders niet bij die mensen terecht was gekomen. Vroeger had je daar het sociaal-cultureel werk voor maar dat is volledig wegbezuinigd. Wat mij betreft gaan steden minder investeren in bakstenen en meer in initiatieven die mensen met elkaar verbinden.”

Zaaltjes

De maanden voor het referendum over de Europese grondwet vond Van den Berg bijzonder leuk. “Er was een enorme behoefte aan informatie en er leefden heel veel vragen. Ik heb in allerlei zaaltjes gesproken en ik weet zeker dat ik de mensen daar heb overtuigd en dat ze voor de grondwet hebben gestemd. Helaas is na het referendum een oorverdovende stilte over de inrichting van de Europese Unie neergedaald. Dat is niet goed. Een deel van de gemeenteraadsleden was de afgelopen jaren naar binnen gekeerd, en sommigen zullen dat ook de komende tijd blijven. Degenen die de belangen van de steden goed behartigen, nemen zeker ook de Europese invalshoek mee.
Ik verwacht dat de progressieve raadsleden daar stevig aan zullen trekken. Als PvdA-fractie in het Europees Parlement blijven we in elk geval naar ze toe komen. We vormen een team met de lokale raadsleden en trekken samen op.”

Heleen Schoone

‘De steden worden de motor van de economische vernieuwing van Europa’

9 mei: Dag van Europa

Een gewone dinsdag?

Dé 'gewone dinsdag', de dag na maandag, de dag van de oorlogsgod Mars, blijkt zoals een korte terugblik in de geschiedenis laat zien, lang niet altijd zo gewoon te zijn. De derde dinsdag in september staat bekend als Prinsjesdag. Dinsdag 6 juni 1944, D-day, was de dag waarop de geallieerde troepen in Normandië landden, dinsdag 5 september 1944 was een Dolle dinsdag, omdat veel Nederlanders toen, ten onrechte, dachten dat de bevrijding was begonnen. Dinsdag 9 mei 2006 belooft ook geen gewone dinsdag te worden.

Toegegeven, het is toeval dat 9 mei dit jaar op een dinsdag valt, maar 9 mei zelf is bepaald geen toeval. Weinig Europeanen weten dat op 9 mei 1950 de doorslaggevende aanzet werd gegeven voor de totstandkoming van de Europese Unie. Robert Schuman, de toenmalige Franse minister van Buitenlandse Zaken, lichtte die dag zijn voorstel toe om een georganiseerd Europa tot stand te brengen dat hij als een onmisbaar element zag voor de handhaving van vreedzame betrekkingen tussen de landen. Dit voorstel, dat bekend staat als De verklaring van Schuman, vormde het startschot voor de Europese opbouw die uiteindelijk heeft geleid tot wat vandaag de dag de Europese Unie is.

Het klinkt achteraf misschien simpel maar de toenadering die toen werd gezocht, is te vergelijken met wat heden ten dage een revolutionaire stap zou zijn, te vergelijken met een vredesakkoord tussen de Israëliërs en Palestijnen.

Bewust gevierd

Negen mei is door de jaren heen uitgegroeid tot een echt Europees symbool dat net zoals de euro, de vlag en de hymne de politieke eenheid van Europa symboliseert. Tijdens de top van Milaan in 1985 werd 9 mei uitgeroepen tot Dag van Europa. Vanaf 2000 wordt deze dag ook bewust gevierd in Nederland en daarmee in de G-4-steden.

In samenwerking met de voorlichtingsbureaus van het Europees Parlement en de Europese Commissie hebben de G-4 dit jaar een prijsvraag uitgeschreven voor scholieren van vmbo-scholen in de vier steden. De opdracht luidt: "leg in een minuut film of op een vierkante meter vast wat Europa voor jullie betekent". Op 9 mei maakt staatssecretaris Nicolaï de winnaars bekend in het Museum voor Communicatie in Den Haag. De winnende scholieren krijgen een dag Brussel aangeboden, daarnaast wordt hun werk in de stadhuizen van de vier steden tentoongesteld.

Europaquiz

Maar 9 mei biedt meer: in Den Haag wordt een debat georganiseerd over de toetreding van Roemenië en Bulgarije tot de Europese Unie. En op de intranetten van de steden Den Haag, Rotterdam en Utrecht is een Europaquiz gepubliceerd voor ambtenaren met als hoofdprijs een werkbezoek aan Brussel en het boek In Europa van Geert Mak. Amsterdam heeft een dergelijke quiz reeds eerder gehouden.
9 mei gaat ook dit jaar dus bepaald niet ongemerkt voorbij. Het maakt een 'gewone dinsdag' in mei toch een beetje speciaal.

Cecile Clappers
Bestuursdienst gemeente Den Haag
c.clappers@bsd.denhaag.nl

Luchtkwaliteit

Den Haag en Brussel

Het kan u niet zijn ontgaan. Bouwend Nederland zit op slot door problemen met de luchtkwaliteit. Europa en het milieu zijn gezamenlijk aangewezen als dé hindermacht. Maar is dat wel zo, en wat doen de G-4 om de problemen op te lossen?

De lucht is sinds de jaren zestig veel schoner geworden. Toch is de lucht nog niet schoon genoeg om gezondheidsklachten, bijvoorbeeld bij kinderen, te voorkomen.

Om de kwaliteit verder te verbeteren is er Europese wetgeving voor luchtkwaliteit. Die bepaalt dat lidstaten binnen een bepaalde periode aan de normen moeten voldoen. Hiertoe moeten de lidstaten de Europese regels omzetten in nationale wetgeving. Nederland heeft ervoor gekozen om de luchtkwaliteitsnormen te koppelen aan de goedkeuringsprocedure van een bestemmingsplan.

Deze keuze heeft als consequentie dat een bestemmingsplan dat niet aan de luchtkwaliteitseisen voldoet, kan sneuvelen bij toetsing door een rechter. Europa schrijft zo'n koppeling niet voor. Bovendien heeft Nederland de uitvoering van de Europese regelgeving minder voortvarend aangepakt waardoor er ook in tijd achterstand is opgelopen. De 'bouwstop' is dan ook te wijten aan de manier waarop Nederland de Europese regels heeft ingevoerd.

Succes

Om uit de impasse te komen, hebben de G-4 samen met andere decentrale overheden het afgelopen jaar hard gewerkt om de rijksoverheid te bewegen de Nederlandse wetgeving en uitvoering te verbeteren. En met succes. Een nieuw wetsvoorstel Luchtkwaliteit ligt nu bij de Tweede Kamer ter goedkeuring. De staatssecretaris van milieu heeft serieuze maatregelen aangekondigd, zoals het weren van zwaar vrachtverkeer uit de binnensteden. Daarmee zijn we er nog niet. Al het verkeer moet schoner. De G-4 hebben daarom via het Europese stedennetwerk Eurocities bij de Europese Commissie gepleit voor versnelde invoering van eisen aan verbrandingsmotoren.
De G-4 hebben de Commissie verzocht om steden extra tijd te gunnen wanneer ze wel de nodige maatregelen hebben getroffen maar door externe factoren nog niet aan de eisen kunnen voldoen. De Commissie heeft dat verzoek gehonoreerd: in het voorstel voor een nieuwe richtlijn voor luchtkwaliteit krijgen steden in dit geval vijf jaar extra tijd.

Addertje

In het Commissievoorstel zit nog wel een addertje onder het gras. Het voorstel kent nieuwe normen voor zeer fijn stof, aangeduid als PM 2,5. De oude normen voor fijn stof, PM 10, blijven van kracht. Deze dubbele normstelling kan opnieuw voor problemen zorgen. Eurocities en de G-4 zullen dit probleem onder de aandacht brengen van het Europees Parlement en de lidstaten die nu over het Commissievoorstel voor een nieuwe richtlijn moeten beslissen. Wordt vervolgd.

Alfons Finkers
Beleidsmedewerker Milieu en Europa,
gemeente Den Haag
a.finkers@dsb.denhaag.nl

Jaarverslag en werkplan

Het G-4-kantoor legt via een jaarverslag en werkplan verantwoording af over de activiteiten in Brussel. In het jaarverslag 2005 staat onder meer welke werkbezoeken aan Brussel zijn georganiseerd, ontwikkelingen binnen de organisatie, initiatieven op het gebied van communicatie en de jaarrekening van 2005. In het werkplan 2006 staan de voorgenomen activiteiten en nieuwe initiatieven.

Enkele voorbeelden van activiteiten in 2006:

- Dit jaar geeft het G-4-kantoor prioriteit aan de structuurfondsen 2007-2013, innovatie (inclusief de Lissabonstrategie), governance, e-government, staatssteun en diensten van algemeen belang, milieu en duurzame ontwikkeling, openbare orde en veiligheid, aanbestedingen en ruimtelijke ordening.

- Het G-4-kantoor blijft ernaar streven de werkbezoeken zoveel mogelijk in G-4-verband te laten plaatsvinden. Dat is niet alleen efficiënter, maar vooral ook effectiever voor de relatie met de te bezoeken instellingen en personen. Daarnaast dragen gecombineerde werkbezoeken bij aan de uitwisseling van ervaring, kennis en visies over Europese zaken waar gemeenten mee te maken krijgen.

- In 2006 besteedt het kantoor extra aandacht aan informatievoorziening over de Europese fondsen voor 2007-2013 zodat de steden optimaal gebruik kunnen maken van deze subsidiestromen.

- Het G-4-kantoor wil dat de vier steden actiever worden in de nationale behandeling van nieuwe voorstellen van de Europese Commissie. Dit zou moeten gebeuren via de interdepartementale werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC) en op deelterreinen via experts in Europese comités.

- Het kantoor wil de oprichting van een G-4-juristenplatform stimuleren.

- Dit jaar wordt de samenwerking van de G-4 in Brussel geëvalueerd. Dit is een belangrijke stap in de versteviging van de samenwerking.

Sanneke Halfwerk
Medewerker G-4-kantoor Brussel

Het jaarverslag kunt u bestellen via het G-4-kantoor, Aduatukersstraat 71-75, B-1040 Brussel, info@G-4.be, tel. 0032 2 7371030.

Amsterdamse ambtenaren kunnen het verslag rechtstreeks lezen en downloaden via het nieuwe Europaportal van het Amsterdamse intranet http://intranet.amsterdam.nl/europa

Wat betekent dat woord?

Subsidiariteit

Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat besluiten van de Europese Unie zo dicht mogelijk bij de burger moeten worden genomen. Het betekent dat de EU alleen maatregelen neemt als die doeltreffender zijn dan maatregelen op nationaal, regionaal of lokaal niveau. Dat geldt uiteraard alleen voor gebieden waar de EU bevoegd is, zoals de interne markt, milieu, het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het regionaal beleid, de handelspolitiek, consumentenbescherming, sociaal beleid, asiel- en migratiebeleid.

Subsidiariteit is nauw verbonden met het evenredigheidsbeginsel en het noodzakelijkheidsbeginsel, die inhouden dat het optreden van de Unie niet verder moet gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van het Europees Verdrag te bereiken.

Bron: http://europa.eu.int

Subsidies recht, vrijheid en veiligheid na 2007

Kaderprogramma solidariteit en beheer van de migratiestromen:
- Europees Vluchtelingenfonds
- buitengrenzenfonds
- Europees fonds voor integratie van onderdanen van derde landen
- Europees Terugkeerfonds.

Kaderprogramma Veiligheid en bescherming van de vrijheden:
- terrorisme: preventie, paraatheid en beheersing van de gevolgen
- preventie en de bestrijding van criminaliteit.

Kaderprogramma grondrechten en justitie, met onder meer:
- geweldbestrijding (Daphne) en drugspreventie en –voorlichting
- grondrechten en burgerschap.

De Europese Commissie stelt circa € 6,6 miljard beschikbaar voor deze programma's in de periode 2007-2013. Vanaf 2007 zijn er mogelijkheden voor het indienen van projecten. *Meer informatie over de kaderprogramma's is te vinden op de website van de Europese Commissie: europa.eu.int/comm/justice_home/funding*

Lissabonstrategie en de G-4

De uitdaging tegemoet

De Lissabonstrategie moet ervoor zorgen dat de EU in 2010 de meest dynamische en concurrerende kenniseconomie van de wereld is, met duurzame groei, meer banen en meer sociale samenhang. De G-4 onderschrijven dit doel en hebben in *Meet the Challenge* beschreven hoe ze er aan willen bijdragen. De Nederlandse regering betrekt de steden nog onvoldoende bij de uitwerking van de Lissabonstrategie. Daarom stellen de G-4 zelf een actieprogramma op dat ze dit najaar presenteren aan de Raad van de Europese regeringsleiders.

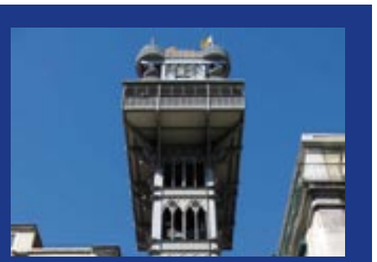

Op 9 maart 2005 hebben de G-4 een gezamenlijke visie en strategie gepresenteerd onder de titel *Meet the Challenge.* In het manifest onderschrijven de G-4 de Lissabonstrategie en zeggen zij zich aangesproken te voelen als belangrijke spelers. De grote steden en stedelijke regio's herbergen veel hoogopgeleiden en zijn bij uitstek plaatsen voor ontwikkelingen in groeisectoren als de audiovisuele en creatieve branche, ICT en andere takken van de kenniseconomie. Anderzijds zijn de gevolgen van een neergaande economie meestal het eerst en het heftigst te voelen in de steden. De werkloosheid is er hoger dan elders en dat geeft een grote maatschappelijke en financiële druk. Daarom vinden de steden het belangrijk om op nationaal en Europees niveau een bijdrage te leveren aan de economische vooruitgang.

Presteren

De nationale overheid onderschrijft de Lissabonstrategie, maar volgens de G-4 kan het Rijk daarin alleen succesvol zijn als de steden goed presteren. Economische groei vindt voornamelijk plaats vanuit de steden. Daarom willen de G-4 aantrekkelijk zijn om te werken en te investeren, ruimte geven aan de kenniseconomie en (daardoor) meer en betere banen bieden. Uiteraard is de ruimtelijke infrastructuur hiervoor van grote betekenis. Het gaat niet alleen om de bereikbaarheid van steden, maar ook om de mainports (havens van Rotterdam, Schiphol) of sleutelprojecten zoals Zuidas in Amsterdam, dat een knooppunt moet worden van hightech bedrijvigheid, hoogwaardig wonen en stedelijke voorzieningen.

Structuurfondsen

Voor de implementatie van de Lissabonstrategie zijn de Europese structuurfondsen van groot belang. Zowel de Europese Commissie als de Nederlandse regering wil de gelden van de nieuwe structuurfondsperiode (2007-2013) grotendeels voor de doelen van de Lissabonstrategie aanwenden: ten minste 75 procent van de gelden moet hier aan worden besteed. De verwachting is dat het aandeel in het programma van het Europees Sociaal Fonds (ESF) op 90 procent uit zal komen en dat de programma's van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) ten minste 60 procent moeten scoren.
De structuurfondsen zullen in de nieuwe periode voor heel Nederland beschikbaar komen terwijl de middelen gehalveerd zijn ten opzichte van de periode 2000-2006. De Nederlandse regering pleit ervoor om binnen de programma's per gebied focus aan te brengen op een beperkt aantal thema's. De G-4 kiezen er voor om deze te laten aansluiten bij de thema's van *Meet the Challenge,* zoals versterking van de economische dynamiek en economische clusters als het midden- en kleinbedrijf, het moderniseren van de (fysieke) economische infrastructuur en het verbeteren van de leefbaarheid in oude wijken.

Rol steden

Het is te betreuren dat steden tot nog toe geen belangrijkere rol spelen bij het implementeren van de Lissabonstrategie door het kabinet. De steden zullen er in 2007 ongetwijfeld op aandringen niet alleen maatregelen te nemen per sector, maar ook per geografisch gebied. Als dat niet gebeurt, mist Nederland de kans om Europees, nationaal en stedelijk beleid beter aan elkaar te koppelen en van Europa de meest competitieve economie van de wereld te maken. Daarom gaan de G-4 ook zelf bij de EU aan de slag met de Lissabonstrategie voor groei en werkgelegenheid.

Theo Strijers
Gemeente Den Haag
t.strijers@bsd.denhaag.nl
tel. (070) 353 29 64

Meer informatie over de Lissabonstrategie: http://europa.eu.int/growthandjobs/

Europese instellingen

Het werk van de Europese Commissie

De Europese Commissie heeft als enige orgaan het recht van initiatief, dient wetsvoorstellen in bij het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie en ziet toe op naleving van de Europese verdragen en wetten. De Commissie beheert het EU-beleid en de besteding van EU-middelen, voert het beleid uit, kan optreden tegen overtreding van de regels en heeft het recht om de overtreders voor het Europese Hof van Justitie te brengen.

De Europese Commissie telt 25 leden (commissarissen), elke lidstaat is vertegenwoordigd. De leden worden bijgestaan door ongeveer 24.000 ambtenaren. Rond de zeventienduizend ambtenaren werken in Brussel.

De Spanjaard José Manuel Barroso is van 2004 tot 2009 voorzitter van de Europese Commissie. Hij is gekozen door de regeringen van de lidstaten van de Europese Unie en zijn kandidatuur is goedgekeurd door het Europees Parlement. De commissarissen vertegenwoordigen niet hun eigen nationale regeringen maar zijn verantwoordelijk voor een bepaald EU-beleidsterrein. Zo is de Nederlandse commissaris Neelie Kroes verantwoordelijk voor mededinging. De commissarissen worden voorgedragen door hun nationale regeringen in overleg met de voorzitter van de Europese Commissie. De voordracht wordt door het Europees Parlement goedgekeurd.

De voorzitter van de Europese Commissie en de commissarissen worden benoemd voor een periode van vijf jaar. Deze periode valt ongeveer samen met de periode waarvoor het Europees Parlement wordt gekozen. De Europese Commissie heeft in elke lidstaat één of meer vertegenwoordigingen. De vertegenwoordiging in Nederland is gevestigd in Den Haag.

Meer informatie: http://europa.eu.int/comm, http://europa.eu.int/netherlands

Agenda

19 mei: Regio Randstad organiseert in Utrecht een themabijeenkomst over de nationale en Europese duurzaamheidsstrategieën in wording: milieu, ruimtelijke ordening en economie.
Meer informatie: www.regiorandstad.com

14 en 15 juni: eindconferentie Securcity in de Doelen, Rotterdam.
Zie voor meer informatie pagina 4 en 5 van dit blad.

Eind juni: wisseling voorzitterschap van de Europese Unie van Oostenrijk naar Finland.

9 tot 12 oktober: In Brussel is de Europese week van de regio's en steden. Van 12 tot en met 14 oktober zijn er activiteiten in de G-4-steden.
Zie voor meer informatie pagina 11 van dit blad.

Evenementen voor de agenda kunt u doorgeven aan de redactieleden, of stuur een e-mail naar: e.vanrees@g-4.be.

Wat vindt u van Europa?

Heeft u wel of niet gestemd voor de Europese 'grondwet'? Vindt u dat Europa een grondwet nodig heeft? Vindt u het een goede zaak dat Nederland lid is van de Europese Unie? Dit zijn enkele vragen die de Nederlandse regering stelt via de website www.nederlandineuropa.nl om meningen te horen over de Nederlandse relatie met Europa. De antwoorden hebben invloed op standpunten van de Nederlandse regering. De resultaten worden vóór 1 juni door staatssecretaris Nicolaï voor Europese Zaken gepresenteerd aan het publiek.

Column

Met z'n allen lobbyen

Medio 1999 vertrok ik uit Amsterdam naar Brussel om daar een eigen Amsterdams lobbykantoor bij de EU te openen. Aangezien ik erg in samenwerking geloof - geloof dat toen gebaseerd was op twee jaar ervaringen als coördinator grotestedenbeleid van Amsterdam - voelde ik me zeer gelukkig dat ik huisvesting had gevonden in het pand waarin ook de vertegenwoordigers van de Nederlandse provincies net samen hun bureaus hadden gebundeld.

Provincies en de hoofdstad: oké, dat is niet hetzelfde, maar samen gingen we wel voor hetzelfde Nederlandse doel: meer decentrale invloed op Brusselse regelgeving, meer geld uit Europa naar decentraal Nederland en meer decentrale Europese samenwerking. En verder voelde ik me als de belichaming van de Amsterdamse belangstelling voor de EU toch een beetje een pionier.

Al gauw ontdekte ik dat ik een beetje naïef was geweest. Naïef op twee manieren:

1. enkele provincies vonden het maar niets, samenwerken met de hoofdstad. De provinciale opvatting 'Amsterdam is geen provincie' had tot gevolg dat het Amsterdamse kantoor op de verdieping van regio Randstad werd gesloten (om een verdieping lager als zelfstandig huurder in hetzelfde pand open te gaan);
2. een tweehonderdtal andere decentrale overheden waren al vertegenwoordigd in Brussel; als Amsterdamvertegenwoordiger kon ik aanschuiven aan diverse bestaande overleggen en kon ik samen met vaak eveneens recent aangekomen collegalobbyisten nieuwe decentrale belangengroepen starten.

Het toenemen van het belang van de Europese Unie voor decentrale overheden en het doorgaan van de uitbreiding van de EU heeft ook tot gevolg gehad dat er nog steeds nieuwe vertegenwoordigende kantoren worden geopend. De EU wordt nog steeds 'ontdekt' als relevant werkterrein voor steden en provincies.
En dus kreeg ik recent een uitnodiging voor een bijeenkomst getiteld: *International Coordinators in Europe, making connections.* Doel van de bijeenkomst was vooral het bevorderen van ervaringsuitwisseling tussen vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden in hun contacten met de EU. De organisatoren hadden niet op het grote succes van hun initiatief gerekend: althans, dat leid ik af uit het feit dat ik achtereenvolgens eerst een bevestiging van inschrijving kreeg, vervolgens een mededeling dat ik alleen in de luisterzaal zou kunnen meedoen en ten slotte een verzoek om niet te komen, want: "er zullen te veel mensen van buiten Brussel naar de hoofdstad van de EU komen en die kunnen we toch niet weigeren." Dat laatste bleek overigens niet waar te zijn, want toen ik een bevriende, van buiten komende EU-coördinator naar de conferentieplek begeleidde, werd hij botweg niet toegelaten. De organisatoren hadden niet gerekend met onze lobbykunde: een telefoontje met een echte sjef en zie, de poort ging toch voor ons open voor een volstrekt saai gebeuren, waar de meeste deelnemers eigenlijk niets konden leren. Maar inderdaad, de inhoud van de bijeenkomst was een bijzaak: het ging hier om het leggen van contacten en dat is tussen veel van de 335 deelnemers wel gelukt.

Conclusie: pionieren in Brussel als werkterrein voor vertegenwoordigers van decentrale overheden wordt hoe langer hoe meer een massagebeuren. De EU gaat hoe langer hoe meer ook op niet-nationaal niveau iets betekenen.

Lo Breemer
Vertegenwoordiger Amsterdam, G-4-kantoor

4 G-4 in Europa

Colofon

jaargang 2

nummer 1

mei 2006

G-4 in Europa is een uitgave van het G-4-kantoor in Brussel. Doel is het informeren van ambtenaren, politici en andere geïnteresseerden over de activiteiten van Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht bij de Europese Unie in Brussel en over andere relevante ontwikkelingen in de EU. Het blad verschijnt drie maal per jaar.

Hoofdredactie a.i.
Simone van Raak
Redactie
Murat Altunbas
Cecile Clappers
Sanneke Halfwerk
Edith van Rees
Paula Stelling
Eindredactie
Heleen Schoone
Vormgeving
Wim Bosboom, B-AD|D
Fotografie
Lex Draijer (p. 2, 4, 5, 15)
Dieter Telemans (p. 8, 19)
Archief Europese Unie (p. 1, 2, 14, 18, 20)
Archief G-4 (p. 2, 5, 7, 9, 10, 12, 16, 17, 19, 20)
Druk
Porto Nuovo
Redactieadres
G-4-kantoor
Aduatukersstraat 71-75
B-1040 Brussel
e.vanrees@g-4.be
Tel. 0032 2 7371030

Wilt u meer exemplaren van G-4 in Europa ontvangen of wilt u zelf een bijdrage leveren, neemt u dan contact op met het G-4-kantoor,
Edith van Rees, e.vanrees@g-4.be,
telefoon 0032 2 7371030